

ALI PODRIMJA VERSEI

ÉLNI

(*Me jetue*)

Fiannak, Luminak

Világra jöttél
minek itt már a puszkadurrogás jajongás
A Biblia vagy a Korán lapozgatása
az a fő hogy élsz

ezért hát:

kenyered kétszer süljön a sütőkorong alatt
vized 99 folkra forrald
 míg nem válsz a levegő az idő a világűr egyetlen gyermekévé
 csak Te meg a Víz
nyárfa árnyékából lessed a napot
 úgy mérlegeld
 ha már önnön árnyékod nem ugorhatod át
a Kuttyától őrizkedj mert megmar ez a kezes álllat
 ez az emberhez annyira hű
 a kígyómarást túl is élheted
a Macska nevét ne is említsd
 nem jelképe sem üdődnek sem művészetednek

(engem a Virágok is a Nő is mindig ijeszt)

ha majd szólsz úgy szólalj hogy meghalljanak a hegyekben
 meghalljanak a pusztaságban
másodsorra elveszíted a fejed vagy senki sem fog hinni neked

minél ritkábban nézzed magad a tükörben
és sose gondold: Én vagyok az első

az aki létezett előtted Én vagyok
 az aki gondoskodik majd utolsó napjaimról
 az álmaimról s békéről az Te vagy
 a gonosszal sose békülj: hajítsd ki éjnek idején
 s akkor is ha éppen minden izzik
 semmit se növessz semmit se teremts erővel
 nem vagy reménytelen eset fogyatkozzék bár az erdő
 az éjszakát a Tornyomban töltheted egy van a világon
 s ahogy Te magad akarod
 az a fő: hogy éld az Életet ne herdáljad el
 s ne maradjon a talpadban semmi tövise

Útitársam

 próbáljuk meg mennyire bírjuk szusszal

(1979)

DUMVENIO*

Te már úgy is halott voltál
 most már halottan nézlek örökre

hideg végtelen beton igazi szörnyűség
 rozsdamarta gépek döglött kutyák

 nem álomba hullt eklipszis-e minden

nem érkeztem hogy ajtódon bekopogjak
 nem érkeztél hogy egy konty vizet adjál

 vagy bár egy ablakot megnyiss picinykét

századok múltán valahol az álomban találkozunk
 hogy lényünkről a szépségről beszéljünk

a beton meg a gépek és a döglött ebek
 a pusztai térségben csak drámai játék

Te már úgy is halott voltál
 most már halottan nézlek örökre

* Dumvenio — illír helység Peć közelében

KIFEJEZETTEN MŰVÉSZI ÉLET
(Jetë krejtësisht artistike)

A Lumit gyógykezelő dr. Dimitrije Vulevićnak

Olcsó harapnivalónak élek
 szennyezett levegőt lélegzek
 foltos ruhába bújok

majd minden időm a Kórházban töltöm
 az én testemre
 épp hogy semmit se szabtak

epilepszia kínoz
 fogam régóta nincsen
 szememet gyógyítanám

álmodni nem álmodok
 szeretkezek
 a házam tele gyerekekkel

énekhez nincs meg a hangom
 hallásom azt mondják
 annyi van csupán
 hogy meghallom a mennydörgést a fejem fölött

(Párizs, 1981 májusa)

FEKETE MACSKA
(Maca e zezë)

Vándorutamon
 egy fekete macska követ

lelkem azt súgja
 megállsz majd félutadban

az ének azt súgja
 dalod sose lesz szárnyaló

a fény azt súgja
vagy s az is marad

az álom azt súgja
ébren keressél

de jöjj és mond azt a szó
ha nem tudod kit szeretsz vagy gyűlölsz

jöjj és annak az arcnak higgy a tükörben

egy fekete macska követ
vándorutamon

a perc sorsok fölött határoz

SZERELEM

(*Dashuria*)

ideje hogy szeressük egymást
hogy hidd ha mondom: Hősnőm
hogy higgyem ha mondd: Hősöm
engedetlen fejem köré mennyi csapdát helyeztél
mennyi nyilat lőtt ki apád a törzsed
számtalan aljasságot elterveztél törbe csaltdál
pedig velem egy fődél alatt laktál
frangiával vívtál ellenem napokig
én napokig Shakespeare-t olvastam a Torony árnyékában
fütyögtem a juhnyáj után a Drum partján a Šar törvében
háttha meglátlak a Tündérek Kútja mellett
őrizd a szemem szerelmem
őrizd a hátam naptól és fagytól
félek kiszúrják a szemem a sötétség zsványai
félek leölnék hátulról a hitszegők
szerelmem nyújtad a kezed hogy átgázoljunk ezen a nagy vízen
idegen nem vagyok és halott országból sem jövök
látod-e ott a lekaszált rétnek a végén:
az a fehér ló a mienk örökre
nézz egyenesen a szemembe hagyd a civódó szót a szítkot

virágot hozok neked a hegyek szívéből
 lámpát gyűjtök a Toronyban
 földet vetek be újra maggal
 amikor megszerentelek hét falura szólón szeretél
 s lökéseid szilajak voltak
 amikor engem megszerettek az egy esztelen asszony szerelme volt
 nem állt be a szája az utcasornak

oda az élet Hősnőm hogy is nem törődtünk egy kicsit magunkkal is
 ideje hogy szeressük egymást

VÉGIG

(*Deri nē fund*)

Ugye ez az utolsó napod a Kórházban
 mit gondolsz bírjuk-e majd végig
 ezt a fárasztó napot az otthoni körben

se rossz se csúnya szót neked sohase mondtam
 azt mondtam csupán: az az ember a távoli térben
 az Én vagyok

az életben a művészetben legnagyobb gyilkosok a féltékeny
 mesterkedésük lényege: hibavadászat csálás

te Kicsim szeretni saját lábodon tanulj
 Járni tanulj meg
 jóról meg rosszról saját fejeddel ítélj
 soha ne köpj a szerelemre de a szemétre se
 A törzs átka

a te antik iskolád: hogy tudd kinyitni házad ajtaját minden időben
 hogy tudd kimondani a szót amikor azt mondani kell
 a gyűlölet súlyosabb dolog mint a gyilkosság

napok óta nézel rám a nyikongó ágyról: a Kórház túlságosan kicsi
 a te fájdalomaidhoz
 a te hét sebedhez
 a te síkolyokkal teli napjaidhoz éjszakáidhoz
 a Kórház túl kicsi

túl kicsi
a Kórház
tövében ott a kéklő mély Duna

hát egy életen át érezzük a jód a kór a vég szagát
hányjuk örökké a vént epét
hát egy életen át fertőtleníjtük a tárgyakat az álmokat szavakat

hát ezt a napot is a Kórházban töltjük

nézlek: szemedben Láng Szomj végtelen Kék Égbolt
szemedben csak a tisztaság nincs egy csöppnyi düh

szemed tisztasága átjár magába nyel
szemed mélyén
ott a végzetem

ez nem Én vagyok
ez nem Te vagy

Ki vagyok ki vagy
szemed lecsukódik
a Torony ablaka is
a legjobb vers még nem született meg
s nem is születik meg
amíg a bűvárok még mindig csak úsznak

a mélység csalóka kicsim csak távolít az igaztól
és minden vég tragikus

hát az anyagban mi van ott lenn
fehér egér ellenanyag

és lesz idő, amikor megnyílsz majd nekem mint régi zsolttároskönyv
amikor tanítani foglak járni az én poromban
de hát az idő néha teknősbéka cammogása

hát nincs már elég szó a vershez
az álom fölébe nő a vándorútnak
hát ez a nap is így hagy itt elszálló lélekkel

Te nagyobb vagy kicsim erősebb ennél a Kórháznál
ne hagyd magad álljuk végig ezt a napot is
Lumi Lumi

(Belgrád, 1979)

FEHÉR Ferenc fordításai